

Jørgen Gram: På baggrund af den vrangvillighed og alle de hindringer, som de tyske kirkelige myndigheder i Sydslesvig lægger i vejen for det danske menighedsarbejde dernede, er der et spørgsmål i Nordslesvig, som i øjeblikket optager sindene temmelig stærkt, nemlig dette: Skal vi i fremtiden bibeholde den ordening i de fire sønderjyske købstæder, at der der fortsat som danske embedsmænd skal være ansat særlige præster til betjening af dem, der ikke ønsker sig betjent af danske folkekirkepræster, men af særlige tyske præster?

Vi har haft det sådan siden befrielsen i 1945, men det blev dengang gennemført som en rent personlig ordening knyttet til fire præster — Prahl i Haderslev, Beuck i Aabenraa, Jørgensen i Sønderborg og Rühmann i Tønder. Ingen har haft noget at indvende mod dette, og det er gået uden gnidninger. Man må bruge det danske eller det tyske sprog, som man selv ønsker det, og præsterne er aflønnet ligesom alle andre folkekirkepræster. De fire præster er nu ved at falde for aldersgrænsen, og skal det gå, som det var bestemmelsen, må nu de fire tyske menigheder danne valgmenigheder, hvis de vil blive i folkekirken, eller også samles i frimenigheder udenfor folkekirken. Dette sidste er jo tilfældet med det danske menighedsarbejde i Sydslesvig.

Pastor N. P. Nielsen, tidligere i Højer, kender af erfaring de kirkelige grænseforhold som ingen anden, og han går stærkt ind for, at vi skal have den nyordening, som var forudset: at de tysksindede selv vælger deres egen præst, ham, som de selv vil have, i en fri- eller valgmenighed. I så fald behøver præsten ikke at være dansk statsborger, medens dette jo er en betingelse for at være dansk embedsmand. Da de tysksindede i alle de sønderjyske menighedsråd er i mindretal, har de jo ikke uden særlige foranstaltninger mulighed for at vælge deres egen præst indenfor folkekirken.

Det er et betydningsfuldt principspørgsmål. Ifølge meddelelser i pressen, hvor bl. a. den nyvalgte formand for menighedsrådet i domsognet i Haderslev, missionær Thisted, har udtalt sig, føres der en række underhåndsforhandlinger. Jeg vil gerne spørge den højtærede kirkeminister: Kan og bør et sådant stort spørgsmål afgøres — til

den ene eller den anden side — i dølgsmål ved administrative forhandlinger? Jeg mener nej. Hvad mener de tysksindede i de fire købstæder? Hvis de tysksindede ønsker den nuværende ordening fortsat — hvad jeg ikke på forhånd vil afvise — mener jeg, det må være en selvfølge, at det fastlægges, at der må være frit valg mellem det danske og det tyske sprog til kirkelige handlinger, og at alle folkekirker skal kunne benyttes til tyske gudstjenester uden høje afgifter. Dette er jo helt anderledes frie vilkår, end man byder det danske menighedsarbejde i Sydslesvig. Såfremt tyskerne ønsker den nuværende ordening med danske embedsmænd fortsat, er dette i virkeligheden en ubetinget anerkendelse fra tysk side af, at man her i Danmark ser helt anderledes frisindet på nationale, kirkelige og folkelige spørgsmål, end de tyske myndigheder gør i Sydslesvig.

Jeg henstiller til den højtærede kirkeminister, at dette spørgsmål behandles grundigt, før afgørelse træffes. Der kan anføres vægtige argumenter både i den ene og i den anden retning, og jeg beder den højtærede minister overveje, om spørgsmålet ikke skulle gennemgås grundigt i et alsidigt sammensat udvalg med tyskere som deltagere.

Nu har vi jo her i tinget igen en repræsentant for den tyske islet i grænselandet. Jeg fristes til at sige til det ærede medlem hr. Hans Schmidt: hils dem i Tyskland, der i Sydslesvig har større eller mindre officiel indflydelse, og sig, at vi her i Danmark forventer en helt anderledes tolerant og frisindet indstilling overfor vore folkekællere, end der nu vises dem. Det ville også bedre svare til den megen tale om europæisk indstilling.

Så har jeg et andet spørgsmål, nemlig vedrørende de danske forsamlingshuse, ikke blot i Sønderjylland, men i hele landet.

Det var en bred folkelig bevægelse, der i sin tid skabte kravet om, at man i hvert sogn burde have et fristed til pleje af ungdommens idræt og folkelige udvikling. I Sønderjylland var det simpelthen en nødvendighed for den nationale kamp. Det er 2—3 menneskealdre siden. Siden da er der sket så meget, og de, der står i bestyrelsen for disse forsamlingshuse i dag, har på grund af tidens udvikling deres bryderier